

Vårt Dnr: E-20200515-1

Vår ref: Inger Svedmyr

Finansdepartementet

Er referens:

fi.remissvar@regeringskansliet.se

CC fi.sba.bb@regeringskansliet.se

Diarienummer: Fi2019/04318/BB

Yttrande över remissen: Betänkandet Modernare byggregler – förutsägbart, flexibelt och förenklat, SOU 2019:68

1 Våra synpunkter på remissen

Avgörande för kvalitet och tillgänglighet i boendet/bostaden för personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet är den fysiska miljön. För våra medlemmar är då av särskild vikt den elektromagnetiska miljön, kemiska emissioner och ljudmiljön i bostaden. För att kunna ha kontroll över dessa faktorer behövs oberoende expertis inom området.

I kapitel: 1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:267) om energimätning i byggnader 2 § till och med 6 §

Den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad ska se till att varje lägenhets elförbrukning kan mätas. [...] Detsamma gäller i samband med en större renovering. [...]

I de fall då lägenhetsinnehavare, hyresgäst eller någon familjemedlem är elöverkänslig och inte tål fjärravläsning med trådlös teknik måste en anpassning vara möjlig så att de kan bo kvar i bostaden.

Det är helt genomförbart att använda en analog givare vars mätarställning avläses av den boende och inrapporteras skriftligt t ex en gång i månaden.

Det är alltså fullt möjligt att mäta och betala för faktisk förbrukning utan att använda strålade fjärravlästa mätare.

Detta gäller för förbrukning och mätning av såväl el, gas, värme, kyla som vatten.

Som helhet ställer vi oss bakom Funktionsrätt Sveriges yttrande.

Vi vill särskilt lyfta fram två punkter:

- Vi avstyrker förslagen att ta bort ta bort sakkunniga och kontrollansvariga.

Systemet med certifierade sakkunniga är en viktig del i att säkerställa att t ex tillgängligheten för rörelsehindrade fungerar och att hindra byggfel som exempelvis kan medföra fuktskador.

För att systemet ska fungera krävs det att sakkunniga är oberoende och inte direkt underställda byggherrar. Att ”förenkla bort” en viktig kontrollfunktion riskerar att bli mycket kostsamt i förlängningen.

- Funktionsrätt Sverige ställer bl a kravet på ”en rättssäker process som inbegriper rätt för funktionsrättsorganisationer att överklaga beslut i byggnadsnämnder när det gäller brister i tillgänglighet.”

Detta är mycket viktigt för att på ett tidigt stadium kunna påpeka och rätta till brister.

2 Bakgrund

Elöverkänsligas Riksförbund är en funktionsrättsorganisation som organiserar personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet.

Förbundet är medlem i Funktionsrätt Sverige som organiserar 44 funktionsrättsförbund.

Förbundet har för närvarande ca 2200 medlemmar.

Enligt Miljöhälsorapporten 2009 från Socialstyrelsen är 3,2 % av den vuxna befolkningen elöverkänsliga. Det motsvarar över 300 000 personer. Cirka 0,4 % är svårt drabbade.

Elöverkänslighet är en funktionsnedsättning och elöverkänsliga omfattas av ”Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken” antagen av riksdagen den 11 maj år 2000.

I FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som EU har antagit och Sverige ratificerat är det ”universellt utformade samhället” en central utgångspunkt.

De kraftiga utbyggnaden av trådlös teknik de senaste 20 åren har medfört en mycket försämrad tillgänglighet i hela samhället för elöverkänsliga. Detta har skett trots att allt fler varningssignaler kommer från olika håll, såsom resolutioner och deklARATIONER från internationella organ (se nedan), i form av forskningsrapporter och inte minst, de drabbades dokumenterade erfarenheter. Resolution 1815 (2011)¹ från Europarådet uppmanar medlemsländerna bland annat att:

¹ Resolution 1815 (2011) länk till originaltext på engelska:
<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=17994&lang=en>

8.1.4. ägna särskild uppmärksamhet åt elöverkänsliga människor som lider av ett syndrom som medför överkänslighet mot elektromagnetiska fält och införa särskilda åtgärder för att skydda dem, inklusive att inrätta strålningsfria zoner som inte täcks av trådlösa nätverk;

Fler angelägna råd återfinns i den kompletta resolutionstexten (svensk översättning bifogas).

Den 31 maj 2011 tillkännagav WHO:s cancerforskningsorgan IARC att de beslutat att klassificera radiofrekventa elektromagnetiska fält, som de långt tidigare gjort med lågfrekventa magnetfält, såsom "Class 2B carcinogen", det vill säga som möjligen cancerframkallande, i samma grupp som DDT och bly².

Den 11 maj 2015 lämnade 190 forskare från 39 länder in en uppmaning till FN, FN: s medlemsstater och Världshälsoorganisationen (WHO) där man begär att de [FN] antar mer skyddande riktlinjer för exponering för elektromagnetiska fält (EMF) och trådlös teknik, med hänsyn till allt starkare bevis för risker.

Forskarna bakom "International EMF Scientist Appeal"³, uppmanar generalsekreteraren och FN-anslutna organ att främja förebyggande åtgärder för att begränsa EMF-exponeringar och att utbilda allmänheten om hälsoriskerna, i synnerhet för barn och gravida kvinnor.

I dokumentet "EUROPAEM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses"⁴, redogör Europas främsta läkare och experter på problematiken runt elöverkänslighet för den vetenskapliga bakgrunden och ger rekommendationer avseende diagnos och behandling.

I en nyligen publicerad forskningsrapport⁵ redogör professor D. Belpomme och medarbetare för bl a hur elöverkänslighet kan diagnosticeras, behandlas och förebyggas.

---

2 Meddelande om IARC:s (International Agency for Research on Cancer) klassificering av radiofrekventa fält inklusive de som kommer ifrån moderna kommunikationsutrustning och mobiltelefoner som möjligen cancerframkallande, länk till IARC:s meddelande: http://www.iarc.fr/en/media-centre/pr/2011/pdfs/pr208_E.pdf

3 Länk till pressmeddelandet: i original på engelska:
https://emfscientist.org/images/docs/EMF_Scientist_Press_Release_5-1-2015.pdf
Svensk översättning: https://emfscientist.org/images/docs/transl/Swedish_EMF_Scientist_Appeal_2015.pdf

4 Länk till komplett artikel på engelska:
<https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/reveh.2016.31.issue-3/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.pdf>

5 Belpomme, D.; Irigaray, P. Electrohypersensitivity as a Newly Identified and Characterized Neurologic Pathological Disorder: How to Diagnose, Treat, and Prevent It. Int. J. Mol. Sci. 2020, 21, 1915.
Länk till komplett artikel på engelska: https://www.mdpi.com/1422-0067/21/6/1915?type=check_update&version=2

För Elöverkänsligas Riksförbund:

Inger Svedmyr, sakkunnig och Per Segerbäck, sakkunnig

Bilaga: Resolution 1815 (2011) från Europarådet i svensk översättning (PDF)

Elöverkänsligas Riksförbund _____ **Medlem i Funktionsrätt Sverige**

Post- och Besöksadress	Telefon	Fax	E-post	Org.nr.	Plusgiro	Bankgiro
Blåsutvägen 53 121 36 JOHANNESHOV Stockholm	08-712 90 65	08-712 89 48	info@eloverkanslig.org	812400-9484	67 84 45-8	788-2970